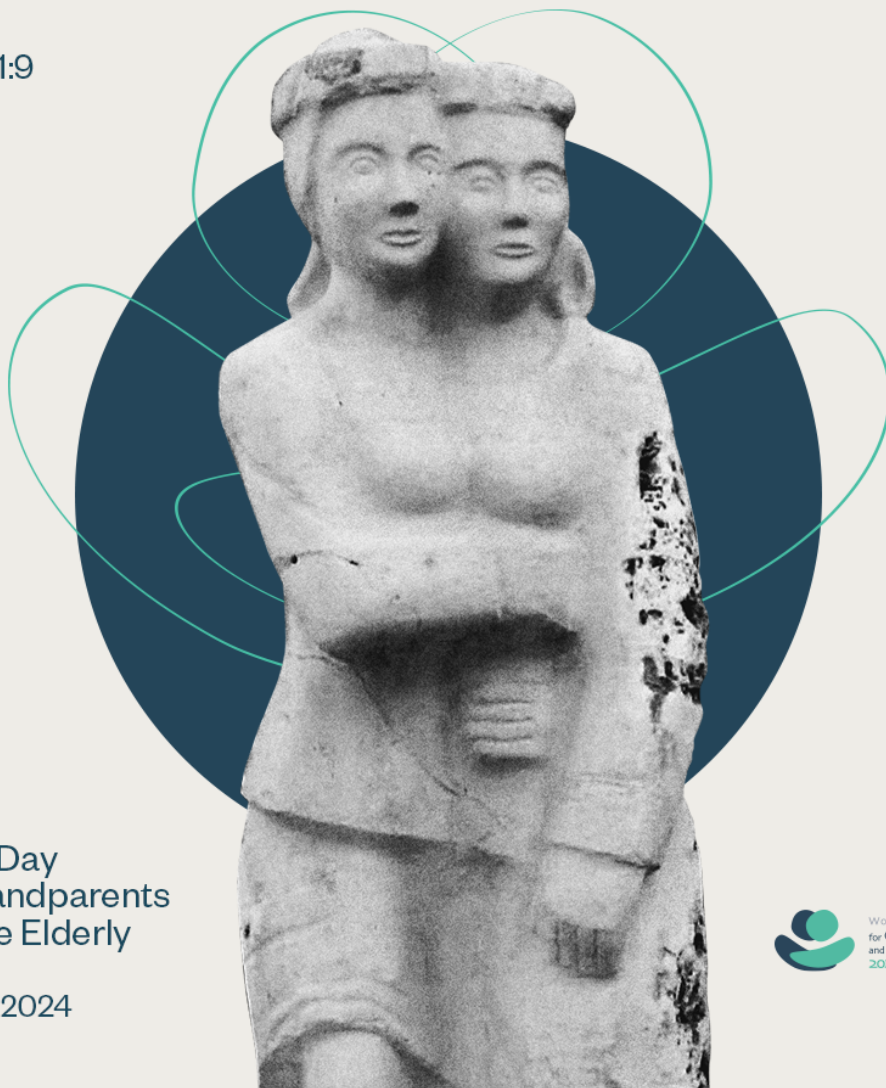

Mesajul Sfântului Părinte Papa Francisc cu ocazia celei de a PATRA ZI MONDIALĂ A BUNICILOR ȘI VÂRSTNICILOR

28 Iulie 2024

Do not cast me off
in my old age

cf. *Ps 71:9*

World Day
for Grandparents
and the Elderly

28 July 2024

„La bătrânețe să nu mă părăsești” (cf. Ps 71,9)

Iubiți frați și surori!

Dumnezeu nu-i părăsește pe fiii săi, niciodată. Nici atunci când vârsta înaintată și forțele slăbesc, când părul albește și rolul social dispare, când viața devine mai puțin productivă și riscă să pară inutilă. El nu privește aparențele (cf. *1Sam* 16,7) și nu disprețuiește să aleagă pe cei care pentru mulți apar irelevanți. Nu rebutează nicio piatră, dimpotrivă, cele mai „vechi” sunt baza sigură pe care pietrele „noi” pot să se sprijine pentru a construi toate împreună edificiul spiritual (cf. *1Pt* 2,5).

Sfânta Scriptură, în întregime, este o relatare a iubirii fidele a Domnului, din care reiese o certitudine mângâietoare: Dumnezeu continuă să ne arate milostivirea sa, mereu, în fiecare fază a vieții, și în orice condiție ne aflăm, chiar și în trădările noastre. Psalmii sunt plini de uimirea inimii umane în fața lui Dumnezeu, care se îngrijește de noi în pofida micimii noastre (cf. *Ps* 144,3-4); ne asigură că Dumnezeu a țesut pe fiecare dintre noi încă din sânul matern (cf. *Ps* 139,13) și că nici în iad nu va părăsi viața noastră (cf. *Ps* 16,10). Așadar, putem fi siguri că va fi aproape de noi și la bătrânețe, cu atât mai mult pentru că în *Biblie* a îmbătrâni este semn de binecuvântare.

Și totuși, în psalmi găsim și această invocație îndurerată către Domnul: „Nu mă respinge în timpul bătrâneții mele” (*Ps* 71,9). O expresie puternică, foarte cruntă. Ne face să ne gândim la suferința extremă a lui Isus care pe cruce a strigat: „Dumnezeul meu, Dumnezeul meu, pentru ce m-ai părăsit?” (*Mt* 27,46).

Așadar, în *Biblie* găsim certitudinea apropierii lui Dumnezeu în fiecare perioadă a vieții și, în același timp, teama părăsirii, îndeosebi la bătrânețe și în momentul de durere. Nu este vorba de o contradicție. Privind în jurul nostru, nu ne este greu să verificăm cum aceste expresii oglindesc o realitate mai mult decât evidentă. Prea des singurătatea este însoțitoarea amară a vieții noastre, bătrâni și bunici. De atâtea ori, ca episcop de Buenos Aires, mi s-a întâmplat să vizitez case de odihnă și să-mi dau seama cât de rar primeau vizite acele persoane: unele nu-i vedeau pe cei dragi ai lor de multe luni.

Sunt multe motivele acestei singurătăți: în multe țări, mai ales cele mai sărace, bătrânii ajung singuri, deoarece copiii sunt constrânși să emigreze. Sau mă gândesc la numeroasele situații de conflict: câți bătrâni rămân singuri pentru că bărbații – tineri și adulți – sunt chemați să lupte și femeile, mai ales mamele cu copii mici, părăsesc țara pentru a da siguranță copiilor. În orașele și în satele devastate de război rămân atâtea bătrâni și vârstnici singuri, unice semne de viață în zone unde par să domnească părăsirea și moartea. Apoi, în alte părți ale lumii există o convingere falsă, foarte înrădăcinată în unele culturi locale, care generează ostilitate față de bătrâni, suspectați că recurg la vrăjitorie pentru a le lua tinerilor energii vitale; așa încât, în caz de moarte prematură sau de boală sau de destin potrivit care lovesc un tânăr, vina este făcută să cadă asupra vreunui bătrân. Această mentalitate trebuie combătută și extirpată. Este una dintre acele prejudecăți nefondate, de care credința creștină ne-a eliberat, care alimentează o conflictualitate generațională persistentă între tineri și bătrâni.

Dacă ne gândim bine, această acuză adusă bătrânilor, că „fură viitorul de la tineri”, este foarte prezentă astăzi peste tot. Ea se întâlnește, sub alte forme, și în societățile mai avansate și moderne. De exemplu, s-a răspândit de acum convingerea că bătrânii fac să apese asupra tinerilor costul asistenței de care au nevoie, și în acest mod sustrag resurse de la dezvoltarea țării și, prin urmare, de la tineri. Este vorba de o percepție deformată a realității. Este ca și cum supraviețuirea bătrânilor ar pune în pericol pe cea a tinerilor. Ca și cum pentru a-i favoriza pe tineri ar fi necesar să se neglijeze bătrânii sau chiar să fie suprimați. Contrapoziția între generații este o înșelătorie și este un rod otrăvit al culturii ciocnirii. A-i pune pe tineri împotriva bătrânilor este o manipulare inacceptabilă: „Este în joc unitatea vârștelor vieții: adică, punctul real de referință pentru înțelegerea și aprecierea vieții umane în întregimea sa” (*Cateheză*, 23 februarie 2022).

Psalmul citat anterior – unde se imploră să fie părăsiți la bătrânețe – vorbește despre un complot care se face în jurul vieții bătrânilor. Par cuvinte excesive, dar se înțeleg dacă se ia în considerare că singurătatea și rebutarea bătrânilor nu sunt întâmplătoare și nici inevitabile, ci rod al alegerilor – politice, economice, sociale și personale – care nu recunosc *demnitatea infinită* a fiecărei persoane „dincolo de orice circumstanță și în orice stare sau situație s-ar afla” (*Declarația Dignitas infinita*, 1). Asta se întâmplă când se pierde valoarea fiecăruia și persoanele devin numai un cost, în unele cazuri prea ridicat de plătit. Ceea ce este mai rău este că, adesea, bătrânii înșiși ajung să fie victime ale acestei mentalități și ajung să fie considerați ca o povară, dorind ei înșiși cei dintâi să se dea deoparte.

Pe de altă parte, astăzi sunt multe femeile și bărbații care caută propria realizare personală într-o existență cel mai mult posibil autonomă și dezlegată de ceilalți. Apartenențele comune sunt în criză și se afirmă individualitățile; trecerea de la „noi” la „eu” apare unul dintre cele mai evidente semne ale timpurilor noastre. Familia, care este prima și cea mai radicală contestare a ideii că ne putem salva singuri, este una dintre victimele acestei culturi individualiste. Însă, când se îmbătrânește, tratat ce forțele scad, mirajul individualismului, iluzia de a nu avea nevoie de nimeni și de a putea trăi fără legături se revelează prin ceea ce este; în schimb, ajung să aibă nevoie de toate, dar de acum singuri, fără a mai avea ajutor, fără cineva pe care să se poată baza. Este o descoperire tristă pe care o fac mulți atunci când este prea târziu.

Singurătatea și rebutarea au devenit elemente recurente în contextul în care suntem cufundați. Ele au rădăcini multiple: în unele cazuri sunt rodul unei excluderi programate, o soartă de „complot social” trist; în alte cazuri este vorba din păcate de o decizie proprie. Alteori încă se îndură prefăcându-se că este vorba de o alegere autonomă. Tot mai mult „am pierdut gustul fraternității” (*Scrisoarea enciclică Fratelli tutti*, 33) și ne este greu chiar și numai să ne imaginăm ceva diferit.

Putem observa în mulți bătrâni acel sentiment de resemnare despre care vorbește *Cartea lui Rut* când relatează despre bătrâna Noemi care, după moartea soțului și a copiilor, invită cele două nurori, Orpa și Rut, să se întoarcă în țara lor de origine și la casa lor (cf. *Rut* 1,8). Noemi – ca atâția tineri de astăzi – se teme să rămână singură, și totuși nu reușește să-și imagineze ceva diferit. Ca văduvă, este conștientă că valorează puțin în ochii societății și este convinsă că este o povară pentru

acele două tinere care, contrar ei, au toată viața înaintea. Pentru aceasta crede că este mai bine să se dea deoparte și ea însăși invită tinerele nurori să-o lase și să-și construiască viitorul lor în alte locuri (cf. *Rut* 1,11-13). Cuvintele sale sunt un concentrat de convenții sociale și religioase care par imutabile și care marchează destinul său.

Relatarea biblică ne prezintă în acest moment două opțiuni diferite în fața invitației lui Rut și, prin urmare, în fața bătrâneții. Una dintre cele două nurori, Orpa, care deși o iubește pe Noemi, cu un gest afectuos o sărută, dar acceptă ceea ce și ei i se pare unica soluție posibilă și pleacă pe drumul său. În schimb, Rut nu se dezlipește de Noemi și îi adresează cuvinte surprinzătoare: „Nu insista să te părăsesc” (*Rut* 1,16). Nu-i este frică să sfideze cutumele și simțul comun, simte că acea femeie bătrână are nevoie de ea și, cu curaj, rămâne alături de ea în ceea ce va fi începutul unei noi călătorii pentru ambele. Pe noi toți – obișnuiți cu ideea că singurătatea este un destin inevitabil – Rut ne învață că la invocația „nu mă părăsi!” este posibil să răspundem „nu te voi părăsi!”. Nu ezită să răstoarne ceea ce pare o realitate imutabilă: a trăi singuri nu poate fi unica alternativă! Nu întâmplător Rut – cea care rămâne aproape de bătrâna Noemi – este o înaintașă a lui Mesia (cf. *Mt* 1,5), a lui Isus, Emanuel, Cel care este „Dumnezeu cu noi”, Cel care aduce apropierea și proximitatea lui Dumnezeu la toți oamenii, de toate condițiile, de toate vârstele.

Libertatea și curajul lui Rut ne invită să parcurgem un drum nou: să urmăm pașii săi, să pornim în călătorie cu această tânără femeie străină și cu bătrâna Noemi, să nu ne fie frică să schimbăm obișnuințele noastre și să imaginăm un viitor diferit pentru bătrânii noștri. Recunoștința noastră se îndreaptă spre toate acele persoane care, deși cu atâtea sacrificii, au urmat de fapt exemplul lui Rut și se îngrijesc de un bătrân sau pur și simplu arată zilnic apropierea lor de rude sau cunoscuți care nu mai au pe nimeni. Rut a ales să fie aproape de Noemi și a fost binecuvântată: cu o căsătorie fericită, o descendență, un pământ. Acest lucru este valabil mereu și pentru toți: stând aproape de bătrâni, recunoscând rolul de neînlocuit pe care ei îl au în familie, în societate și în Biserică, vom primi și noi atâtea daruri, atâtea haruri, atâtea binecuvântări!

În această a IV-a Zi Mondială dedicată lor, să facem să nu le lipsească duiosia noastră bunicilor și bătrânilor din familiile noastre, să-i vizităm pe cei care sunt descurajați și nu mai speră că un viitor diferit este posibil. Atitudinii egoiste care duc la rebutare și la singurătate să îi contrapunem inima deschisă și fața fericită a celui care are curajul de a spune: „Nu te voi părăsi!” și de a întreprinde un drum diferit.

La voi toți, preaiubiți bunici și bătrâni, și la cei care sunt aproape de voi să ajungă binecuvântarea mea însoțită de rugăciune. Și voi, vă rog, nu uitați să vă rugați pentru mine.

Roma, Sfântul Ioan din Lateran, 25 aprilie 2024

Franciscus

Traducător: pr. Mihai Pătrașcu

Copyright: Libreria Editrice Vaticana; Ercis.ro

Ziua Mondială
a Bunicilor
și **Vârstnicilor**
2024

